

Knjige juga Lijepe naše (145)

PARIŠKE DRAME JOSIPA KOSORA

Knjiga drama Josipa Kosora pod naslovom *U "Cafe du Dome" Rotonda* koju je priredio Luko Paljetak u izdanju *Ex librisa* iz Zagreba po svemu je dobrodošlo podsjećanje koje bi moglo obogatiti repertoarne ponude hrvatskih kazališta. Objavljene su dvije Kosorove drame koje, kako ističe Paljetak u pogovoru knjige, pokreće Kosorov trajni, immanentni požar strasti koji u dodiru s pariškom sredinom dobiva gotovo nekontrolirani razmah pretvarajući se u snažnu protuberancu nakupina likova, replika i pojmova. Pariške drame Josipa Kosora, svaka na svoj način, odjek vremena, njegovo intrigantno zrcalo po svemu zanimljivih kazališnih poticaja. Radnja drame *U Cafe du Dome* događa se na dan kada su *Nijemci odbijeni od Marne*, 13. rujna 1914. godine, kada je ozračjem rata zasićen zrak kavana makabričnog ugodaja u kojem Kosorovi likovi isprepleću svoje sudbine. Potratna atmosfera u *Rotondi*, drugoj

objavljenoj Kosorovoj drami u ovoj knjizi, posve je drugačija od one ratne u drami *U Cafe du Dome*. Broj likova je udvostručen, na neki način i internacionaliziran, šareniji i intrigantniji. Josip Kosor (1879.-1961.) autor je osebujna životopisa i raznovrsna opusa. Dramatičar, pripovjedač, romanopisac, pjesnik s obitelji 1883. seli iz Dalmacije u Slavoniju, živi u Tuzli, Mostaru, Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Berlinu, Parizu, Londonu, Moskvi i na različitim kontinentima sve do Južne Amerike. Prijateljvao je s Gorkim, Zweigom, Stanislavskim i Bahrom. Na hrvatskom jeziku *Optužbu* objavljuje 1905. u Zagrebu a zatim slijede njegove znane knjige: *Požar strasti*, *Nepobjediva lađa*, *Razvrat*, *Miris zemlje vi mora*, *Izabrane pripovijesti*, *Život u ravnici*, *Smiljka vječna*, *Žena, nepobjediva lađa...*a drama *U Cafe du Dome* prvi put je objavljena u 1922. i *Rotonda* 1925. obje u Zagrebu. U pogovoru knjige koja

sabire ne slučajno dvije Kosorove pariške drame Luko Paljetak detaljno analizira svaku od objavljenih Kosorovih drama, precizno im detektira povode, brojnim fusnotama pojašnjava pojedine likove i prizore i na kraju, znakovito i preporučuje. zaključuje: *Tako ni prije ni poslije njega nije, čini se, govorio nitko u hrvatskoj književnosti početka 20. stoljeća. I zbog toga oba ova teksta, pogotovo "Rotonda", traže vraćanje u naš intelektualno-duhovni optičaj, zahtijevaju provjeru na sceni. Što prije.!* (dav)

